

FOAIA POPORULUI

Prețul abonamentului:

Pe un an 4 coroane.
Pe o jumătate de an 2 coroane.
Pentru România 10 lei anual.
Abonamentele se fac la „Tipografia”, soc. pe acțiuni, Sibiu.

Apare în fiecare Duminecă

INSERATE

se primesc în biroul administrației (strada Poplăcii nr. 15).
Un șir garmond prima dată 14 bani, a doua-ora 12 bani a treia-ora 10 bani.

Cuvinte păstorești.

Sinoadele celor 3 eparchii gr.-or. din Transilvania și Ungaria au fost deschise în Dumineca Tomii, ca deputații aleși din partea poporului să se sfătuiască din nou asupra celor ce de lipsă sunt pentru înaintarea bisericii celei vii. În ce fel trebuie să lucre deputații în direcțiunea aceasta, a arătat într'un mod deosebit de convingător Escalența Sa, metropolitul Ioan în cuvântul de deschidere. Fiind vorba de această cuprinzătoare învățături, cari îi privesc pe toți credincioșii, reproducem în cele următoare părțile mai însemnate din ea:

»Este frumoasă și măreață această chemare a d-voastră dlor deputați, căci ce poate fi mai măreț și mai frumos decât a conlucra la întărirea bisericii străbune și prin aceasta la înaintarea în stare morală, culturală și materială a clerului și poporului din care ne-am născut și în care am crescut; este însă totodată și grea această chemare chiar și în timpuri mai bune, dar' cu atât mai grea în timpurile de acum, când la toate ocaziunile întimpinăm mulțime de curente bolnăvicioase, ce tind a slăbi credința în Dumnezeu, și simțul religios în popor, spre cea mai mare daună a bisericii, a patriei și societății.

»Să sperăm însă, dlor deputați, cum oă cu ajutorul cel puternic al lui Dumnezeu, și printr'o voință tare și stăruință neobosită, și din partea noastră, vom pute paraliza asemenea rele și vom ajunge a rezolvi cu bun succes problema, la care ne-am angajat.

»Pentru a dobândi ajutorul lui Dumnezeu avem să-l cerem necontenit după zisa sf. scripturi: »*cereți și se va da vouă*» și earăși »*când am strigat auzitu-m'ai Dumnezeu dreptății mele și întru năcaz m'ai mângăiat*«. Ear' pentru a ne însufleși de voință tare și de stăruință neobosită, să avem pururea în vedere, oă noi toți suntem din popor, și trăim prin el și dela el, și așa soarta noastră este strins legată de a lui; că prin urmare lucrând pentru el lucrăm și pentru noi înșine.

»Dacă ținem cu fală la originea noastră și voim a ne-o conserva, atunci nici pe un moment să nu uităm, că precum în trecut, tot asemenea și în viitor, aceea numai prin biserică o putem ajunge. Să nu uităm, dlor, că bisericii avem a-i mulțumi, ceea-ce suntem, înțelegând și pozițiile în care ne aflăm; căci deși nu suntem toți creșcuți, așa zicând cu precizie, suntem însă din popor, pe care biserică l-a ocrotit și l-a susținut de-alungul secolilor, prin toate valorile furtunoase ale acelora, precum sperăm că ne vom ocroti și susținea și în viitor.

»In fine nici aceea să nu perdem din vedere, dlor, oă acea neprețuită moștenire părintească este singură care ne mai oferă și un sigur și mănos teren de conlucrare, la ameliorarea soartei noastre, la apropierea noastră tot mai mult de binele posibil în această lume și de fericeirea eternă din cealaltă lume.

»Pentru-ca să știm aprecia după adevărata ei valoare, acea scumpă moștenire părintească, vă rog să cugetăm, dlor, ce ar fi fost de noi, dacă nu am fi avut-o în trecut? Și ce s'ar alege de noi dacă

n'am avè-o și de present? Și durere, că tot mai sânt unii dintre ai noștri, și încă chiar dintre aceia, cari s'au ridicat prin biserică și trăesc dela biserică, cari nu cugetă la acestea, deși bine vèd cât de mult țin ceialalți compatrioți de alte confesiuni la biserică lor, măcar oă ei mai au și alte terene de conlucrare, și cât de mult se însuflețesc ei la conlucrare folositoare și pe terenul bisericii lor.

»Deci stăruințele noastre să se concentreze, dlor, deoparte în controla mersului afacerilor noastre bisericești, ear' de altă parte întru apropierea a lor noștri tot mai mult de biserică, întru întărirea lor tot mai mult în credința în Dumnezeu și în unul născut Fiul seu, Domnul nostru Iesus Christos, care credință însă se manifeste și prin fapte, căci scris este: »*că credința fără de fapte moartă este*«. Stăruințele noastre să se concentreze, dlor, și în dragostea către Dumnezeu și desproapele și pentru acestea în dezvoltarea și cultivarea simțului religios în măsură tot mai mare; ear' pe baza acestora acele stăruințe să se continue și la dezvoltarea facultăților sufletești ale clerului și poporului nostru, pentru-ca în lupta de existență și ai noștri să poată ține concurența ce li-se impune.

»La toate acestea avem însă a conlucra, dlor, nu numai cu cuvântul, dar' și cu fapta și cu exemplul nostru, făcându-ne toți apostoli luminători ai clerului și poporului, învățându-l cele bune și folositoare și ferindu-l de cele rele și păgubitoare, după cuvintele sf. scripturi: »*cel-ce va face și va învăța așa, mare se va chema înaintea lui Dumnezeu*«.

FOIȚA.

Poesii populare.

Din H.-Cristior.

Comunicate de un Românăș.

Frunză verde de bujor
O sărace de Criștior,
Rele zile a ajuns,
De să vënd din el boi, junci,
Să cumpere fete păpuoi,
Păpuoi mândri de brinel
Cumpărați pe un vițel,
Rochie mândră de mătășă
Cumpărată pe o vacă.

Frunză naltă de mohor,
Fetele dela Criștior
In năltuțe și frumoase,
Dar' să țin tare domnoase,
Dac'ai sta și te-ai uita
N'au la ce foc se ținea,

Părinții le sânt lemnari
Ele să țin doamne mari,
Și părinții-'s lucrători
Ele așteaptă domnișori,
Pot aștepta cât or vrea,
Domnișori ori căpăta,
Când va face plopul nuci
Și sălcuța mere dulci.

Din jurul Turdei.

Culese de Mitrofan Cosgaren.

Spune-mi bade-o adevărat
Pentru care m'ai lăsat,
Pentru cea de lângă vale,
Ți-se pare albă tare,
Pentru cea din lunca deasă,
Ți-se pare mai frumoasă.

Vino bade-o sêrile
De-mi auzi muștrările,
Cum mă muștră măicuța
Badeo pentru dumniata.

Din Gurasada.

Culese de Ioan Ica, june econom.

Frunză verde foi de ceapă,
Vêzut-am o hidă fată,
Căci mânca cafea la sapă,
Bate o Doamne și-o trêznește,
Nici mălaiu nu-'l plătește,
Că-i și proastă și lenoasă
Ca o buhă somnuroasă,
Merge seara la spațiri
Cu mălai printre jinjii,
Frunză verde de smicele,
Cu mălaiul pe măsele.
Te cunosc lele pe ochi,
Că-ți stă gându tot la popi,
Da te șterge pe la gură,
Că popii-'s la 'nvățatură,
Frunză verde lemnișoară
S'ar ținea că-i domnișoară,
Dumineca-'n sêrbători
Tot așteaptă domnișori.

»Este neapărat de lipsă asemenea lucrare din partea noastră, dlor, constat fiind, că numai cultura religioasă-morală ferește pe oameni de lucrări rele și păgubitoare, și îi conduce la lucrări bune și folositoare, apropiindu-i tot mai mult de Dumnezeu și prin El de binele temporal și de fericirea eternă.»

Colonisările din Pozen. În casa seniorilor din Prusia a venit în 3 Maiu c. la ordinea zilei raportul despre esecutarea legii de colonizare pe 1901. Deputatul Koscielski a zis, că legea e anticonstituțională și a zis, că la bilanțele unor domenii ar fi trebuit să întrevină procurorul. Prințul Radziwill a zis, că Polonii sunt opriți în toate privințele și nu e mirare dacă greșesc contra confuziei de idei, ce domnește la guvern în privința datorințelor față de supuși.

Cei doi deputați au fost îndrumați la ordine, ear' raportul a fost luat la cunoștință.

Ca la noi!

Memorandul tinerimii studioase sârbești. Din Zagreb se anunță că studenții sârbi vor împărți în decursul ședințelor delegaționale un memorandum, care va cuprinde punctele de nemulțumire cu administrarea actuală a Bosniei și Herțegovinei.

Papa și America. Papa Leo XIII. într'o scrisoare adresată cardinalului american Gibbon, laudă mult Statele-Unite pentru libertatea dată bisericii. Sanctitatea Sa constată, că în Statele-Unite se lățește catolicismul, din cauza, că biserica și statul sunt cu totul separate.

La voi — scrie Papa — biserica nu are nici un favor, dela stat, dar' apoi e și lăsată în deplină libertate.

Scrisoarei acesteia i-se dă în Roma importanță deosebită, de oare-ce se crede că în ea se exprimă politica bisericească a Papei.

Pentru congresul sârbesc se fac pregătiri mari între Sârbi. La Neoplanta a fost alaltăieri o adunare, în care s'a discutat programul radicalilor. Încât se știe, radicalii vor avea majoritate în congres. Partidul lui Branik și cel clerical nu vor avea decât vre-o 35 voturi.

Adunarea din Neoplanta, la care au luat parte la 4000 de oameni, și-a exprimat dorința, ca venitul curat al fondurilor și fundațiunilor să se întrebuițeze pentru scopuri bisericești-școlare.

Din dietă. În ședința de Luni s'a terminat dezbaterile bugetului de finanțe și cu acesta a întregul buget al statului. Ministrul Lukács a prezentat proiectul de apropiățune, care a fost transpus comisiunii financiare.

În ședința de Mari s'a dezbătut proiectul drumurilor ferate bosniace.

Petiție la Tarul. Vrednicul filoromân și president al asociației »Corda Fratres« Effisio Giglio-Tos a inițiat o petiție internațională a studenților în favorul tovarășilor ruși condamnați pentru delictul politic. Petiția a fost iscălită de peste 6000 de studenți și a fost adresată Tarului.

Giglio-Tos însă a primit înapoi zilele aceste albumul, care conține iscăliturile precum și petiția.

Restituirea e motivată pe faptul, că ministerul Curții nu a crezut cu cale a supune petiția Tarului.

Cuminte minister!

Tariful vamal autonom. Amânându-se din nou pertractările referitoare la afacerile financiare comune, »Narodni Listy« comunică din izvor absolut sigur și competent, că în miniștriile de finanțe ale monarhiei se fac deja mai de mult timp studii asupra raporturilor economice, ce s'ar forma în urma stabilirii unui teritoriu vamal separat. Resultatul la care s'a ajuns e, după afirmarea gazetei cehe, că industria Austriei ar perde puțin în cazul acesta. S'au făcut propuneri concrete, pentru de a abate criza, ce ar amenința agricultura și industria austriacă.

Mandatul dep. Hámory László, ales în Ocna-Sibiului, n'a fost nimic de Curie. Cele 9 puncte de acuze n'au putut fi dovedite. Astfel mandatul lui Hámory va fi validat definitiv.

Láng — ministru. După multă trăgănare, prim-ministrul Széll a propus Monarhului pe dep. Láng Lajos spre denumire ca ministru de comerț în locul decedatului Horánszky. Denumirea lui Láng a apărut deja în »Monitorul Oficial«. Conform usului din trecut, în urma acestei denumiri, secretarul de stat Nagy Ferencz și-a prezentat abdicarea.

Intrarea lui Láng în cabinet este primită cu rezervă din multe părți, deși este recunoscut ca un excelent specialist în resortul său.

Láng a fost unul dintre cei mai mari spriginitori ai sistemului Bánffy până în ultimele zile ale acestuia, când apoi, abdicând Szilágyi Dezső din presiția camerei, a abzis și el din postul de vicepreședinte, pentru-ca să-și poată face calea în noua tabără guvernamentală.

Nou comite-suprem în Hunedoara. »Monitorul oficial« de ieri publică denumirea deputatului Barsay Kálmán de comite-suprem al comitatului Hunedoarei.

Călătoria lui Victor Emanuel. În cercuri bine informate din Roma se vorbește, că regele Italiei va călători în Iunie în străinătate. El va vizita Viena și Berlinul. La Viena va sosi în 25 Iunie.

Sinoadele bisericei gr.-or.

În 4 l. c. s'au deschis sinoadele convocate la Sibiu, Arad și Caransebeș. Deschiderii i-a premers în toate locurile serviciu divin solemn.

Sibiu.

În ședința primă s'a făcut constituirea, s'au ales secțiunile și s'au prezentat rapoartele. În ședința a doua s'a discutat asupra rapoartelor consistoriale.

Discuție mai lungă se naște la punctul 4 din raportul bis. despre sporierea căsătoriilor încheiate numai la forul civil și despre conviețuirile ilegale, primindu-se în urmă propunerea dep. Cosma, ca să se esecute cu strictete §. 25 din procedura judecătorească în cauze matrimoniale, votat de congresul din 1901, care dispune, că procesele divorțiale sunt scutite de ori-ce taxe și cununiile să se facă pe lângă taxe stolare minimale, în cas de lipsă gratuit.

La raportul școlar, între altele sinodul își exprimă plăcerea pentru frumosul progres al »mesei studenților« din Brașov și Brad, să susține concludul sinodal nr. 36 din 1901 și 49 din 1900 pentru complectarea cursurilor dela inst. ped. cu un al IV-lea curs.

Conferențele învățăt. din Sibiu.

Conferențele învățătorilor din protopresbiteratele Sibiului și Avrighului s'au ținut anul acesta sub conducerea referentului școlar, a dlui Dr. D. Barcianu.

Munca ce s'a făcut aici a fost mare, mulțumită zölului desfășurat de învățători și îndeosebi instructivelor lămuriri date în toate chestiunile de un bărbat pe deplin competent în materie, cum e dl conducător.

Dăm în cele următoare pe scurt momentele mai principale din aceste conferențe.

În vorbirea de deschidere constată, că activitatea învățătorului trebuie să fie îndreptată întru a forma din elevii încredințați lui fii buni ai bisericii, națiunii și patriei. Ca să poată realiza aceasta, trebuie să fie condus de iubire și abnegație. E drept, că recompensa materială, de care sunt împărțaiți învățătorii, numai suficientă nu e. Ca următorii ai apostolilor trebuie să se mulțumească însă mai mult cu recompensa, ce o dă conștiința împăcată, că și-au implinit datorința. Accentuează necesitatea bunei înțelegeri între preot și învățător, cari împreună muncind în ogorul culturii naționale trebuie să se considere frați. Ca să poată lucra cu cât mai multe șanse de reușită, învățătorul să nu uite nici-când a se pregăti în continuu, studiind mereu, căci numai adunând bogăție spirituală, va avea de unde alege pentru cele trebuincioase activității lui.

S'a discutat apoi asupra planului de învățământ la școlile cu 4 învățători. În decursul acestei discuțiuni a apărut între învățători Escelența Sa, metropolitul, care a ținut și de data

aceasta să dovedească deosebitul interes, ce-l poartă cauzei culturale române și muncitorilor pentru aceasta. În vorbirea-i de salut indeamnă, cu vorbe mișcătoare de suflet, pe pionirii învățământului popular să alerge după învățatură ca albina după miere, ca să lumineze tinerimea de azi, care va fi poporul de mâine. Datorința aceasta trebuie să o implinească cu atât mai mare scumpătate, că poporul constituie biserica, națiunea, patria. Și Escelența Sa a aflat de bine să accentueze necesitatea — pentru învățători — de a-și lua ca pildă într'ale pământeștilor bunuri pe apostoli.

Vorbirea a încălzit pe cei prezenți mai ales, când le-a pus la inimă să crească din cei incredințați lor *Români buni*, credincioși bisericii lor, căci Români am fost, sântem și vom fi.

Escelența Sa a fost asistat de Il. Sa dl Dr. Pușcariu, d-nii Z. Boiu și Dr. E. Cristea.

Tema *Poesiile în școala populară* a fost lucrată de mai mulți învățători. Cele mai bune lucrări su fost ale dlor *Păcurar* și *Popescu*.

Prelegere practică e ținut dl C. Popa, anume poezia *Cântecul plugarului*. Prelegerea a fost împărțită în două, tratând într'o lecție cuprinsul ei și în a doua lecție — după amezai — forma. Din discușiunea, ce a urmat s'a dovedit, că dl Popa e un măiestru într'ale dăscăliei.

Discușiunea asupra tractatului *Poesiile în școala populară* i-a dat dlui Dr. Baroianu privilegiu să țină o splendidă conferență despre obiectul chestiunii. A fost și cel mai chemat pentru aceasta, căci dînsul a ales această temă. Spune, că scopul propunerii limbei materne încă e: formarea caracterului, ceea-ce însă nu se poate ajunge numai prin un învățământ formal.

Ca să influențeze acesta asupra voinței, trebuie să deșteptăm în elev interesul simpatetic și cel estetic. Procentul celor ce umblă la școală crește din an în an și la noi, cu toate acestea avem puțini cetitori. Dovadă plângerile autorilor și ale editorilor de ziare. Trebuie dezvoltat interesul pedagogic când cu propunerea limbei materne, și un mijloc excelent pentru ajungerea acestui scop sînt poeziile. E adevărat, că nu avem multe potrivite, dar' și din puținele, ce avem, să alegem pe cele mai bune, pe cari să le tractăm apoi bine. Ce privește temele lucrate, toate își au partea lor bună, mai reușită e însă și ca formă și ca cuprins, a dlui Păcurar.

În ședința de Sâmbătă, ultima, s'a cetit prin dl Banda elaboratul seu *«Cari sînt ocupațiunile laterale compatibile cu cariera de învățător»* ca fiind cel mai bine lucrat. Se constată ca ocupațiunile laterale economia de câmp și de vite, stupăritul, cantoratul, ajutorul notarului, purtarea șocotelilor comunale, a catastrului de vite, agentura de bănci și avocatlicul sătesc.

Dl comisar a vîrsat și la obiectul acesta într'un discurs mai lung deplină lumină asupra chestiunii. Constată, că învățătorii de azi sînt mai bine situați în privința remunerațiunii. Atîrnă dela activitatea lor să facă pe popor tot mai convins despre indispensabilitatea învă-

șătorului. Dintre ocupațiunile laterale economia de câmp, purtată în mod rațional, și stupăritul sînt chiar de recomandat, ca să poată și aici premerge cu esemplu bun în fața țeranului. Dintre celelalte ocupațiunile laterale avocatlicul nu se poate admite la nici un cas. Ajutor de matriculant civil ar pute fi numai cu consimțământul consistorului. Ori-care ar fi ocupațiunea laterală, ea nu e permis să stingherească pe învățător în ocupațiunea lui principală. Atrage atențiunea învățătorilor și asupra necesității de a *celi* cât mai mult, se înțelege, că nu romane etc. Acest memento al dlui comisar e de actualitate. În multe locuri țeranii au început să cetească mai mult ca unii învățători. Concluzia tragă-și-o fie-cine.

Comisiunea permanentă pentru alegerea temelor de tractat în conferența din anul viitor propune: 1. Cântările în școala populară (însămănătatea, alegerea și aranjarea), 2. Prelegere practică din cântări. 3. Lucrul femeesc de mână în școala populară. Cu lucrarea temei prime se însărcinează d-nii M. Bârsan și I. Stoica, cu a doua I. Banciu și G. Banciu, refer. M. Lungu și C. Popa, cu a treia învățătoarele E. Rău și M. Doican, referentă d-na Goga. Temele au să se aștearnă până în 1 Faur 1903 la presidiu.

Intre cele 3 teme de o deosebită importanță ni-se pare cea despre lucrul femeesc. Lipsiți de o preparandie pentru fete, învățătoarele noastre sînt puțin vinovate, dacă nici nu prea fac cele-ce se pot aștepta dela ele. Împrejurarea, că poporul nu vede o ispravă deosebită pe urma învățătoarelor, încă contribuie mult ca ei să nu vadă pretutindeni cu ochi buni ocuparea posturilor învățătoarești prin învățătoare.

Di comisar mai dă unele indigații cu privire la compunerea datelor statistice, și apoi încheie conferența. În discursul de închidere mulțumește tuturor pentru participarea la lucrările conferenței. Pune la inimă învățătorilor să muncească tot mai intensiv pentru înaintarea poporului nostru și dă, cu lacrimi în ochi, expresiunea nemărginitei mulțumiri, ce o va simți, când va pute constata, că ne ridicăm și noi pe treapta înaltă a culturii ajunse de alte neamuri.

Conferențe de felul acesta s'au ținut în întreaga arhidieceză gr.-orientală. Fie ca sămînța aruncată și de data asta în ogorul culturii naționale roadele dorite să producă.

DIN LUME.

Peninsula-Balcanică.

În ziua de 10 Aprilie un detașament de gendarmerie turcească a dat în satul Tyoganeza, între Kilindiri și Doiran, de urmele unei bande compuse din 18 Bulgari, ce se ascunsese acolo. Gendarmii atacară pe Bulgari, omorînd pe opt dintre ei. Dintre Bulgarii împușcați, doi inși erau în uniformă de soldați bulgari.

Numeroși Albanezi, formați în bande se încearcă să treacă granița turcea-

scă. Ei sînt înarmați cu puști sistem Grass.

Sultanul a promis Rusiei, că consacra episcopului Firmilian va avea loc în cursul săptămînei, care urmează după Paștile ortodoxe. De oare-ce există temeri de vre-o manifestațiune, ceremonia va fi celebrată la mănăstirea Svetinaum. Promisiunea n'a implinit-oinse până acum.

Poarta desminte știrea răspîndită în străinătate, că ar fi hotărît formarea de bande compuse din Albanezi mohamedani pentru respingerea invaziunii bandelor bulgare.

Comisarul dela granița sârbească, Haubi-pașa a plecat cu trupe la Giacovo. Liniștea ar fi restabilită și Bairamzurah, care fugise, s'a rentors.

Din Salonic se telegrafiază, că două bande bulgaro-macedonene au apărut aproape de Pozarevici. Ciocnindu-se cu trupele turcești, câțiva Bulgari au fost uciși.

Înarmările Muntenegrului.

După cum anunță *«Kölnische Zeitung»*, toți cetățenii muntenegrini apși pentru serviciul militar au fost chemați sub drapel. Înarmările urmează febril în întreaga țeară. Principele a fost de curînd în Podovrița, unde a conferat cu notabilii albanezi creștini. De atunci se concentrează trupele la granițele Albaniei. În districtele Clizinie și Pleva, pe cari le pretinde Muntenegrul în baza tractatului de Berlin, se impart arme și se șteaptă numai semnalul învoit, ca să isbucnească răscoala.

Răsboiul din Africa-de-sud.

În cercurile bure din Bruxella se asigură, că Kitchener a oferit conducătorilor buri următoarele condiții de pace: 1. Administrație internă. 2. Amnestierea rebelilor din prilejul încoronării 3 Două locuri de consilieri pentru Buri din Transvaal și unul pentru cei din Oranie în consiliul colonial sud-african, ce se va înființa. 4. Opt milioane lire sterline pentru Transvaal și patru milioane pentru Oranie în scopul reedificării fermelor distruse. 5. Cassarea tuturor confiscațiunilor. 6. Rentoarcerea tuturor prizonierilor.

Circulă șvonul, în cercurile politice, că Chamberlain se va retrage din cabinet, făcînd astfel posibilă continuarea negociațiunilor de pace, pe baze mai acceptabile pentru Buri.

Știri mărunte.

În Petersburg s'a descoperit o *«Ligă antirevoluționară»*, înființată în scopul de-a lupta contra revoluționarilor.

Sultanul a conferit esarchului bulgar marele cordon al ordului Osmanie cu brilante.

În scupcină a propus deputatul Davidovici, ca din incidental aniversării de 25 ani dela răsboiul din 1877/8 să se exprime trimisului rusesc din Belgrad asigurarea despre solidaritatea dintre poporul sârb și rus.

Mesagiul, cu care s'a deschis sobrania, constată raporturile bune ale Bulgariei cu Rusia, cu marile puteri și mai ales cu statele vecine și anunță împrumutul.

A fost ales președintele al camerei Dragan Zankoff.

Se anunță din Dublin, că 100 mii de carușe de război au fost împărțite jandarmeriei, în districtele Irlandei, unde Liga națională a fost dizolvată și unde se vorbește pe față de revoluție.

SCRISORI.

Ajutorul de stat.

Feurd, Aprilie.

Poporul român până la opincă nu poate să nu urmărească cu mare atenție ispita ce o face statul cu preoțimea gr-cat. și totodată și cu poporul român, de oare ce dacă vedem că din an în an pe cei slabi la ânger îi plătește mai bine, dându-le câte 600—900 coroane, atunci pe acești preoți nu-i putem numi păstori buni, care sufletul și-l pune pentru oi, oi simbriași, cari vîd lupul și lasă oile. Durere că între acești preoți căciulitori vedem chiar protopopi, cari în tot anul capătă câte 600 cor., ca cel din Turda, deși altmintrelea mai trage dela stat un salariu de 400 cor., pe când protopopului Indolului nu-i-a'udat nimic ani întregi, unde e dreptatea? Ajutorul de stat nici-odată nu s'a împărțit după dreptate, ci după meritele patrioțice adese-ori făcute în birturi de preoți și protopopi. Te șgudue până la inimă, când vezi preoții noștri valoroși cum duc lipsă cu familiile lor până-când cei părtiniți ajung la o sumă ce altul în toată viața nu poate câștiga din parohiile noastre misere. Am tot auzit dela preoții noștri, că se string în soboare și răul acesta trebuie să se curme, că mai bine abzie decât să nu capete după conscrierea venitelor parohiale, dar' vîd că și acum cei mai mulți nu capătă nimic, ear' unul batjocorit capătă 24 cor., că poate nu a putut toasta așa de bine la alegere ca până acum. Acest preot poate să le fie de învăț la toți aceia, cari fac complimente puternicilor zilei și nu le place, dacă jurnalele noastre îi timbrează de slabi păstori și protopopi. Noi țărănimea încă am fost de aceea nădejde, că arhieriei noștri nu vor mai primi la mână astfel de ajutoare, cu care pe încet pot să peardă preoți, și oare nu ar pute să trimită banii lui Iuda înapoi, dacă sînt adevărați părinți ai preoților și poporului, nu să eschidă cei mai buni din fiii lor dela ajutor, că s'a adus deciziune dela toate soboarele preoțești. Oare așa să purceadă arhieriei noștri și cu înființarea autonomiei? Atunci oare noi poporul unde să ne aflăm scutul și de cine să ne lipim? Eu aprob părerea acelor preoți, cari nefiind împărtașiți nici acum din ajutor dacă superioritatea bisericască va împărți bani să meargă o deputațiune la coroană în cauza nedreptății, că dacă sîntem toți fiii patriei și ne sacrificăm tot ce avem, avem drept a ne pretinde ce e al nostru. Noi țărănimea încă vom petrece cu rugămintele noastre preoțimea noastră până la treptele tronului, că legea și neamul și pentru noi este scumpă, căci voi sînteți floarea preoților și sarea pământului, care cu noi sînteți dedați a suferi și în suferințele voastre inima noastră încă sîngerează.

Nicolae Căpușan.

Musca colombacă.

După-cum amintim la alt loc, muștele columbace s'au ivit deja. Această muscă, numită de popor muscă rea, apare în fiecare primăvară dela 15 Aprilie până la 15 Aug. Singura parte a țerilor române, cari sînt espuse acelei muște, sînt în România județele: Mehedinți, Gorj, Râmnic-Vâlcea și Dolj, la noi Bănatul și județul (com.) Hunedoarei. Ele vin în grupuri mari și sînt foarte periculoase pentru vitele domestice, oăci acul cu care se servesc a înțepa fiind otrăvitor, animalul mușcat moare de multe-ori. Relele ce fac aceste insecte sînt destul de simțite, căci în anul 1897 au murit în județul Mehedinți d. e. 40 boi și vaci, 30 bivoli și bivolițe, mai multe oi, porci, etc.

Nu numai animalele sufer de înțepăturile acestor insecte, dar' s'a vîzut casuri când chiar omul a căzut victimă înțepăturilor lor.

Un soldat recrut fiind concentrat pentru instrucție 60 zile pe când se afla în front a fost înțepat la pleopa superioară a ochiului stîng. După 8 ore a fost imposibil să mai deschidă ochiul. În cele din urmă inflamația dispărî, dar' vederea ochiului fu perdită și soldatul reformat. În orașul Severin, în primăvara unui an, au suferit mai mulți soldați, dar' din fericire casurile n'au fost atât de grele ca pentru acelălalt.

Poporul necunoscînd locul de unde apar aceste mari grupuri de insecte, a născocit felurite legende. Cea mai cunoscută dintre legende e a lui Iovan Iorgovan (Hercule).

În această legendă se spune, că un șearpe devenind monstru în mărime, fiindcă se scaldă în fiecare zi în băile dela Mehadia, a fost omorît de Iorgovan, care a sărit cu calul de pe o stîncă de marmură, pe care se vîd urme de copita de cal, două urme de om și mai multe de căne și care se află și astăzi în mijlocul Cernii.

Capul acestui monstru a fost dus de apă în Dunăre și de acolo a intrat într-o peșteră. Din capul acestui șearpe apar în fiecare an mulțime de muștet ale căror urme sînt atât de cunoscute.

Această legendă se cântă chiar și astăzi de toți Românii din Bănat.

Musca columbacă și-a luat numele dela ruinele vechiului castel Golombaț așezat pe malul drept al Dunărei în ținutul Sîrbiei, care există și astăzi în apropiere de Severin.

Pe virful celei mai înalte stînci din acele regiuni se vîd dela distanță opt turnuri avînd o înălțime până la 25 metri; două din aeele turnuri sînt așezate pe marginea Dunării; turnurile sînt unite prin ziduri înalte, parte din ele dărimate parte conservându-și forma ce au avut.

Intrarea în acest castel s'a făcut pe apă, fiindcă chiar astăzi este imposibil a intra prin celelalte părți fiind înconjurate cu zid; — peste drum, pe malul stîng al Dunărei în ținutul Ungariei se află un zid vechiu înalt până la 9 metri, cela-ce face a se admite părerea cum-că acel zid a fost împreunat prin lanțuri de fier cu castelul Golom-

baț oprindu-se astfel cursul pe Dunăre și prin mijlocul acesta putîndu-se lua taxă corăbiilor, cari treceau prin aceste locuri.

După felul construcțiunii se vedește, că acest castel datează de pe timpul Romanilor; că în apropiere se află drumul lui Traian, care l-a construit ca loc de întărire în primul războiu ce a avut cu Dacii.

Tradițiunea populară spune, că o regină, Irena, a făcut acest castel ca loc de refugiu în cas de ar fi fost învinsă în războiul ce a avut cu o soră a ei.

În timpurile mai apropiate de noi se credea, că subteranele acestor ruine ar fi focarul grupurilor de muște columbace ce ies în fiecare an, însă astăzi nici poporul numai crede aceasta.

Pe când eram elev al școlii normale din Severin, mă dusesem de vacanța Paștelor acasă la țeară departe până la 55 kilometri. După terminarea sărbătorilor voiam a mă înapoia la școală. Pe la jumătatea drumului unul din cei doi cai dela trăsură fu înțepat așa de rău de aceste insecte încât pleoapele ambilor ochi se inflamă și calul abea vedea, fiindu-ne imposibil a continua drumul. După 2 ore înțepăturile ce le avea pe corp cum și în cavitățile nasale inflamându-se, pe seară calul a murit cu toate îngrijirile ce i-se dăduse.

În anul 1893, luna Aprilie, când pleacă prima generațiune de muște și cea mai periculoasă, aflai, prin ajutorul unui medic veterinar sîrb care mă condusela albiile rîurilor Timoc, Pec, Mlava și Morava în apropiere de Golombaț, că albiile acestor rîuri sînt locul de reproducere al acestor insecte, căci după-ce s'au făcut muște din ouăle depuse aci de generațiunile anului precedent, atunci lasă și ele ouă în locul de unde au provenit; apoi pleacă spre a se nutri cu sînge de animal.

Aceste insecte sînt de mărimea țînțarului, cu care se și aseamănă, membrele sînt în număr de șease, prevîzute cu inele albe și negre, prima păreche de picioare este mai lungă decât cele posterioare.

Tratamentul animalelor în contra înțepăturii acestor insecte. Este bine, ca vitele să nu fie scoase la pășune decât în timpul nopții, înainte de răsăritul soarelui și după apunerea lui, în timpul zilei ținu-se în locuri umbroase și apărate cu fum de paie umede sau gunoii; în timpul ploios nu mai e nevoie de această apărare. Când vitele sînt întrebuintate pe câmp în munca agricolă și vor fi atacate de aceste insecte, atunci să se ungă imediat părțile puțin péroase cu uleiuri grase, petrolu și păcură care toate împedecă a face rău otrava acestor insecte.

Dacă o vită a fost lipsită de acest tratament, și espusă înțepăturii acestor insecte, atunci să se ungă părțile atacate cu unt proaspăt, băi reci, sau saratură 50%.

Guvernul ungar a luat multe măsuri, ca să pustiească odată aceste muște punînd să le adune ouăle etc. până acum fără rezultat însă. **D. Babuc.**

Dela »Asociațiune«.

Direcțiunea despărțământului Bistrița al »Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român«, escrie concurs pentru:

I. Un premiu de 10 cor. în aur, care se va conferi aceluși proprietar român de pe teritoriul despărțământului care va arăta cel mai frumos spor relative făcut în ramul pomăritului în cei 3 ani din urmă, socotiți până la expirarea concursului.

II. Un premiu de 20 cor. în aur, care se va conferi aceluși proprietar român de pe teritoriul despărțământului, care va arăta cel mai frumos spor relative, făcut în ramul stupăritului în cei 3 ani din urmă, socotiți până la expirarea concursului.

III. Un premiu de 20 cor. în aur, pentru o disertațiune din ramul economiei ce e a se cei în adunarea cercuală din anul acesta și se va afla mai bună.

Au să dovedească prin certificat dat de agentura comunală a »Asociațiunii«, sau dacă în comună nu ar fi agentură prin certificat dat de primăria comunală și văzut de preotul local:

Concurenții la premiul I: numărul pomilor, soiul lor, mărimea teritoriului de cultură și că sporul în stupărit 'l-a făcut concurentul.

Concurenții la premiul II: numărul stupilor, felul coșnițelor și sistemul, descrierea stupinei, și că sporul în stupărit 'l-a făcut concurentul.

Concurenții la premiul III: au să scrie lucrările legibil numai pe o față a hârtiei, să le înainteze anonim, provăzute numai cu o deviză și cu un plic cu aceeași deviză, în care va fi numele și adresa autorului. Lucrările se vor examina de o comisiune de 3 designată de comitetul cercual.

Petițiile instruate cu certificat cum și disertațiile sunt a se înainta la subsemnatul secretar al despărțământului până la 10 Iunie n. 1902, cele sosite mai târziu nu se vor considera.

In ceață...

— Novelă. —

Comandantul Dan Romano vestise atacul de seara; și acum în cort, rezemat de un scaun de fier înaintea focului de vrascuri, sorbea dintr'un pahar cu ceai. Nu dormise de trei nopți, așteptând luarea redutei.

De două ori dăduseră asalt și fuseseră respinși. Soldații se reînnoiseră cu puteri nouă, și așteptau ivirea dimineții să înceapă atacul.

Comandantul trudit, rezemat de scaun dormita dinaintea focului, deschidea ochii din când în când, se uita la aparatul telegrafic, mai arunca câte un lemn în foc, și se lăsa pradă gândurilor.

În ziua trecută asaltul fusese așa de sângeros, încât 'i-se părea că aude numai împușcături, bubuituri de tunuri. vedea oamenii alergând, strigând, apoi

Decernarea premiilor va hotărî-o comitetul cercual, ear' conferirea se va face în adunarea cercuală de ast timp

Bistrița, 10 Aprilie 1902.

Direcțiunea despărțământului.

Dr. G. Tripou,
vicepreședinte.

Dr. Victor Onișor,
secretar.

Despre dări și aruncuri.

(Urmare)

Dacă cel deobligat la dare nu face fasonarea sau o face în mod necomplet, va statorî darea comisiunea de măsurare pe baza capitalului, numărului lucrătorilor, chiria casei etc. Darea astfel statorită nu poate fi nici-când socotită sub *minimumul* legal; sub *minimumul* acesta poate statorî darea numai comisiunea pentru reclamațiuni de dare.

Minimumul se socotește:

1. La arênzi 25% din taxa de arândă și prestațiunile laterale. Dacă e taxa de arândă și competențele laterale d. e. 2000 cor., venitul e de 500 cor., darea cu 10% face 50 cor.

2. La măcelari se ia de basă numărul vitelor tăiate în anul premergător, așa că în comunele, cari n'au mai mult de 10000 suflete se socotesc 8 cor., în cele dela 2001—10.000 suflete 4 cor. venit de vită tăiată. 4 viței, 4 porci, 8 oi se socotesc drept o vită mare.

Locuind cel îndatorat la dare în casa proprie, 'i-se socotește chiria prin estimare (prețuire). Dacă 'și are prăvălia etc., într'o casă încărcată cu dare de casă, se ia drept basă în comunele rurale darea aceasta socotită de 50 ori.

Membrii familiei cetățenilor deobligati la darea de cl. III. (se înțelege, că cei trecuți de 16 ani cu excepția acelor membrii, cari lucră ca calfe, căci aceștia plătesc dare de cl. I.) plătesc câte 2 cor., în comunele, în cari capul familiei n'a plătit în anul premergător mai mult ca 80 cor. dare totală, ori apoi 4 cor., dacă a plătit peste 80 cor.

o mare de sânge se întindea înaintea ochilor...

Nici o dată nu 'și închipuse pe oameni aruncându-se cu atâta înverșunare, unii contra altora... Văzuse sute de oameni căzând înaintea lui, călcase în sângele lor... 'I-se părea că în aer vocile lor desperate, îndrăznețe, eroice rămăseseră spinzurate, continuă să strige, să se îndemne la luptă...

Își aducea aminte încet, încet, că în învălmășagul luptei, pierduse cu desăvîrșire noțiunea de viață.

Uralele, strigătele soldaților, cântecele de fanfară războinică, entuziasmul cu care se aruncau în focul luptei, îl atrăgeau cu o putere invincibilă...

Toată energia vieții era concentrată în distrugerea dușmanului. O beție vitejească se născuse, alungându-i tot trecutul, întunecându-i vișurile... iluziile viitoare asupra vieții...

— Curios, gândi comandantul, acum totul îmi pare sâlbatec, dar' peste

Scutite de dare sunt acele întreprinderi și fabrici, cari lucră cu mijloacele cele mai perfecte și produc lucruri de cari nu s'a făcut în țeară.

Comisiunea pentru măsurarea dării aduce la cunoștință publică, în ce zi va ține pertractarea și fiecare cetățean are dreptul să se prezinte în persoană. Dacă cel present nu e mulțumit cu darea, care 'i-s'a măsurat, poate reclama în răstimp de 8 zile, cel absent în răstimp de 15 la perceptorat.

În contra a două măsurări de dare conglăsuitoare nu se poate face apel la tribunalul administrativ, fără numai dacă cel nemulțumit a ajuns în anul acela mai întâiu să fie pus la dare. Apelul se face tot prin perceptorat.

(Va urma).

PARTEA ECONOMICĂ.

Înrîurința grăpatului

asupra pământului.

Este în deobște cunoscut, că în pământul țărinos rădăcinile firoase mai ușor își pot suge nutrețul de lipsă, ca în cel mai îndesat sau brușos și că sămănăturile cu cât au mai multe rădăcini firoase, cu atât se pot împotrivi mai cu succes dușmanilor lor din imperiul animal sau vegetal.

De cele mai multe-ori după aratul cu plugul, pământul nu rămâne așa bine pregătit, ca să poată primi sămânța de sămănat. Mai totdeauna rămân după plug bulgări mari, pe cari trebuie să 'i sdrobească și sfărmească grape, dacă voim ca sămânța sămănată să se poată desvolta mai ușor.

O economie, fie aceea cât de mică nici că se poate închipuși fără de grapă. Aceasta am pute zice este sora cea nedespărțită a plugului.

Prin grăpat se indeasă totodată și pământul dela suprafață, ca apa să nu poată evapora din acela așa ușor, ear' aerul și căldura să nu poată străbate direct la rădăcinile tinerelor plante.

oâteva ore, când va începe lupta, uit de toți și de toate... Instinctul de conservare se pierde aproape, rămânând numai dorința de a învinge...

Liniștea nu poate să creeze nimic, Emoțiunile simțite ieri, sunt tot așa de puternice, ca emoțiunile marilor inventori când au ajuns să puie mâna pe cheia adevărată a invențiunii...

Toți sunt în liniște acum. Cine știe ce va aduce ziua de mâne... ce eroi... ce sânge...?

Un lemn trănî în focul de găteje ude. Comandantul deschise ochii mari, se uită împrejur, așintî urechia și ieși din cort.

Afară se auzeau fluierăturile sentinelilor, strigând cu glas puternic: cine-i... cine-i... stăi... stăi... dă-ți parola. Apoi o împușcătură în golul negru al nopții și aceleași cuvinte repetate, răsunau în piclă.

Soldații adăpostiți în șanțuri după întăriturile de pământ, înotând în ză-

Scopul grăpatului e deci, ca la sămăntatul din mână să se astupe prin acela sămănta, apoi să se poată conserva timp mai îndelungat prisosul de apă în pământul lucrat; ca pământul să se poată amesteca mai bine cu gunoiul împrăștiat pe acela; ca rădăcinile buruienilor și ale pirului tăiet de plug să se scoată la suprafață și nimicească, ca să se întocmească și oblescă suprafața locului arat; ca să se înfărmăze mai bine pământul ș. a.

Când pământul e tare îndesat și uscat, scopul grăpatului nu se poate ajunge în aceeași măsură, ca când acela se află în gradul de mijloc între umezală și uscăciune. Aceasta mai atrăne și dela compozițiunea pământului. Un pământ prea țărinos, cum e de pildă cel năsipos, nu trebuie grăpat atâta ca cel lutos bună-oară. În astfel de pământ scopul grăpatului e mai mult de a-l îndesa, decât de a-l țărina. În pământul mai îndesat și brașos grăpatul trebuie să se facă mai des, adică grapa trebuie trasă mai de multe ori pe un loc, dacă voim ca pământul să se țărineze mai bine.

Precum la arat, așa și la grăpat pământul trebuie grăpat numai atunci când are umezala de lipsă. A grăpa pământul într-o stare prea umeză însemnează a-l invenina, ear' a-l grăpa într-o stare prea uscată însemnează a chinui vitele fără de nici un folos, de oare-ce grapa alunecă de pe un bulgăr pe altul, fără a-i putea zdrobi și sfărâma cum se cade.

Grăpatul se face une-ori îndată după ce s'a arat pământul, cum e de pildă la aratul pentru sămăntăturile puse cu mașina, alte ori se face pentru acoperirea sămăntelor sămăntate împrăștiat, alte-ori pentru împrăștierea mușinoaelor de pe fânațe, ear' alte-ori pentru spargerea coajei formate de sămăntăturile de toamnă sau pe fânațele măiestrite, cum sânt trifoiștile și luferniștile.

Grăpatul sămăntăturilor de toamnă și al trifoiștilor are de scop, ca pe lângă spargerea scoarței formate de zăpadă, ploile, înghețurile și desghețurile de peste iarnă, se mai stărpească încă și

buruienile ce cresc prin acelea și cari le răpesc o parte bună de nutrăment, împedecându-le astfel în creșterea lor regulată.

Deși pe la noi, grăpatul sămăntăturilor de toamna nu se prea face — primăvara, din cauza nepriceperii unor economi, totuși el e de mare însemnătate pe acolo, pe unde se face cu priceperea recerută, de oare-ce s'a constatat, că în anumite cazuri se chiar îndoește roada pământului.

Ar fi cu scop, ca grăpatul în locurile dela șes și pătrate să se facă în curmezișul (latul) brazdelor, de oare-ce în modul acesta mai ușor se zdrobesc și sfărâmesc brazdele. Pe unde însă nu se poate face în modul arătat, pe acolo trebuie să ne mulțumim și numai cu acela din lungul brazdelor.

Cu cât grapa e mai grea și se trage mai iute peste locul arat, cu atâta se țărinează mai bine pământul. Prin grăpatul cu caii se poate ajunge deci mai ușor scopul dorit, ca prin cel cu boi, cari după-cum e știut merg mai încet.

Colții unei grape bune de fer trebuie să fie încovoiați ceva înainte și când se grapă cu ea trebuie se formeze fiecare colț o linie deosebită și paralelă pe pământul, pe care se trage. Nu corăspunde deci scopului de grăpat, grapa aceea, ai căror colți câte doi merg pe una și aceeași linie.

Grapele întregi de fer, constătătoare din mai multe părți sânt mai bune, ca cele simple cu caremi de lemn, de oare-ce cu ajutorul acelor se poate țărina mai bine pământul, ca cu cele din urmă.

Economul să nu se scumpească deci a-și procura grapă bună pentru grăpatul pământului, de oare-ce cu o grapă bună se grapă bine și grăpându-se bine rădăcinile tinerilor plante pot afla mai ușor nutrămentul de lipsă, ca să se poată desvolta repede și astfel prin lucrul săvirșit bine, economul dela începutul lucrării sale, devine în stare de a-și asigura roduri îmbelșugate.

Ioan Georgescu.

Indrumări pentru creșterea vermilor de mătăsă.

Creșterea vermilor de mătăsă din vechime s'a făcut în toate țările și la noi cu bun folos. Cum însă pe la începutul secolului trecut, o boală anume Pebrina a stins mai toate creșterile de acești vermi în străinătate, este știut că comersanții străini au început să facă cumpărări foarte mari de gogoși și sămăntă din România, unde sămănta nu era atinsă de acea boală.

Boala însă n'a întârziat să fie adusă și la noi, ceea-ce a făcut ca apoi să se stingă mai cu totul creșterea vermilor de mătăsă.

Știința a găsit în urmă mijloace de a crește gândacii astfel, încât sămănta lor să fie sănătoasă. Tocmai pentru aceasta nu trebuie să se pue la creșcut altă sămăntă decât cea importată de minister chiar dacă s'ar avea sămăntă produsă de gândacii, cari au crescut în modul cel mai regulat.

Mai cu seamă să nu se amestece semințele și să nu se crească în locuri (odăi, camere, etc), și pe paturi etc. unde s'a mai făcut alte creșteri, până-ce nu se vor lua măsurile arătate mai jos. Cum însă creșterea gândacilor de mătăsă este adesea împiedecată sau nu reușește cum trebuie și din alte boale precum și din lipsă de curățenie și alte îngrijiri, eată cum trebuie să urmeze cu asemenea creșteri când se dorește să se izbutească cât se poate mai bine.

1) Local, spațiu, curățenie. — Odăile, în cari se fac creșteri de vermi de mătăsă, trebuie să fie cât de spațioase. Pentru a crește 25 gr. sămăntă se cere o cameră de 5 m. largă, 5 m. lungă și 4 m. înaltă; dacă nu este așa înaltă poate fi mai lungă și mai lată; să nu fie prea mult espusă soarelui, dar' să aibă mai multe deschizături (uși, ferestre) pentru a se putea premeni la timp aerul.

Înainte de a se începe creșterea, să se spele bine cu leșie fiartă în colcote toate uneltele ce se întrebuințează, ca: mese, paturi etc. să se moaie în

padă și în noroiu, tremurând de frig, așteptau atacul neliniștiți și triști.

O ceață groasă ca o drimbă, împinzea toată valea luptei. De sus cădea bruma pe nesimțite, se depunea pe arbori, pe mustățile și bărbile soldaților.

O umiditate geroasă împiedică respirația, pătrundea până la oaze... Chi-ciura pe frunzele brazilor, părea flori de liliac alb.

Soldații respirau greu, se învârteau în loc, băteau din picioare, își frecău mâinile.

În mijlocul liniștei, o goarnă puternică se auzi și un zgomot asurzitor de arme.

Comandantul, nerăbdător, nervos se plimbă pe dinaintea cortului, asculta nouăle depeși și-și frîngea mâinile că nu putea vedea mai mult decât la o depărtare de un deget.

Piola se îngroșase de dimineța mai mult împiedecând ivirea soarelui.

Soldații pierduți în ceața dimineții, păreau înconjurați de un vâl diafan.

Reduta nici nu se zărea; ei așteptau împrăștierea ceței, să vadă direcția luptei.

— Haida, arată-te soare, să-ți ved razele, îți vom da o frumoasă privilește, șopti comandantul.

Rise trist, apoi, reflectând gândi: — Nu știu, azi mă simț mai plictisit și mai nervos ca în totdeauna. La dracu, doar' nu se va găsi și un glonț pentru mine...

Apoi alt șir de idei i se prezentă cu iuțeala fulgerului:

— Nu, nu 'mi-e frică, cine a spus că 'mi-e frică? doar' faptul că mă despart de lumină... de soare mă întristează... dar' altmintrelea...

A, dacă aș ave putere ori-unde, să întrețin lumina soarelui...

Deodată se auzi un șgomot îndepărtat, ca duruitul unei căruțe de povară

trecând peste un pod de lemn, apoi zări un glob roșatic invirtindu-se în aer, și căzu mai departe zguduind pământul ca un cutremur.

— Bombă, strigă santinela...

Comandele se repetară cu o iuțeală extra-ordinară, soldații se mișcau în ceață ca niște umbre.

Sgomotul armelor, împușcăturile, bubuiturile tunurilor, semnalele de alarmă al gornistilor se întetiră. Nici o voce omenească nu se putea distinge.

Ceața continua să întunece vederea redutei, comandantii cercau să atace prin piolă locul redutei, s'o distrugă cu obuzele.

Compăniile de sub comanda lui Romano înaintară. În fruntea lor se repezi ca un fulger, dete comanda de asalt. Se văzură atunci sute de oameni alergând prin ceață, căzând morți și răniți. O amestecătură de strigăte, de urale, de împușcături continuau să vibreze în atmosfera grea, cefoasă...

lapte de var*) și apoi să se limpezească de mai multe ori cu apă curată sau să fie lăuate la ploaie mai multe zile la rând, după care să se uște la soare.

În localul în care se face creșterea să fie cea mai mare curățenie, pereții să fie văruiți proaspăt, ear' pardoselele spălate cu leșie ferbinte. Cu deosebire se recomandă premenirea regulată a aerului în casele unde se face creșterea, căci nimic nu este mai vătămător decât aerul stricat dintr'un local ce se ține închis. Mai bine este ca vermi să sufere puțin de răcoare decât să le lipsească aerul curat.

În localul de creștere nu este bine a dormi oameni, a lăsa animale (câni, pisici, etc.) și nici a ține lucruri cari dau veri-un miros. În general nu trebuie să se simtă decât numai mirosul se-l dau frunzele de dud. Afumarea cu jneapăn și stropirea cu oțet etc. precum obișnuiesc unii crescători în scop de a curăți aerul, este o mare greșeală, căci prin aceasta aerul se strică mai mult, deși mirosul greu pare a fi perit.

2) Utensiliile (paturi, hârtie perforată). Obiceiul ce au toți crescătorii din țeara noastră de a crește vermi de mătăasă pe paturile de durmit nu este bun pentru următoarele două cauze: a) aerul nu se poate primeni cu înlesnire mai cu osebire cel de jos; b) mai în totdeauna scândurile și celelalte lucruri ce compun patul, nu sânt destul de curate cum reclamă creșterea vermilor de mătăasă.

De aceea se cere neapărat sau a se face paturi într'adins pentru creșterea de vermi de mătăasă sau să se spele cu leșie ferbinte toate scândurile și celelalte părți ale patului.

Pentru-că multe din boalele de cari sânt atinși vermi de mătăasă se desvoltă din cauza lipsei de curățenie deșevirgă, recomandăm crescătorilor de a nu premeni vermi cu mâna ci să se servească de niște gratii de trestie de mărimea unei coale de hârtie albă, pe care să se întindă bine o rețea de sfoară

*) Laptele de var se va prepara dintr'un shlgr. var nestins la 10 litre apă curată.

Comandantul, la doi pași de batalionul lui, zări soldații urcând reduta. Simți atâta bucurie, atâta curagiu, încât se aruncă în focul luptei, strigă cât putu: Înainte!...

În acel moment, văzû o flacără roșie înaintea ochilor, auzi o detunătură puternică, simți o moleșală amestecată cu călduri pătrunzându-i corpul.

Apoi nu mai putu zări nimic, căzû jos strigând: Înainte!...

Auzi urarele soldaților împrejurul lui repetându-i cuvintele, cercă să deschidă ochii.

— Să fie adevărat că moartea s'a apropiat, voi să-și pipăie rana, dar' nu avu putere. Prin întredeschizătura pleoapelor, ca printr'o perdea transparentă, zări razele soarelui prin ceață. Iși aduse aminte de gândurile de mai înainte: »dacă aș putu ori-unde întredeschizătura soarelui.

subțire cu ochiuri după mărimea vermilor sau de hârtia zisă perforată care e un fel de hârtie cu găuri, a căror mărime variază după etatea vermilor. Hârtia se poate găsi în țeară adresându-se ministrului de agricultură. Pentru 25 gr. sēmântă trebuie 10 coale nr. 0, 20 coale nr. 1, 50 coale nr. 2, 200 coale nr. 3 și 300 coale nr. 4.

3) Învierea sēmânței. Se recomandă micilor crescători, a lăsa sēmânta să învieze în voia naturii fără a o pune pe sobe sau a o purta prin sîn după cum obișnuiesc mulți. În cutia în care primește sēmânta din partea ministerului cu capacul deschis, este locul cel mai potrivit a face învierea. Acea cutie se va pune într'o cameră espusă soarelui unde căldura se poate păstra deopotrivă mai mult timp. Pe rețeaua, care acoperă cutia cu sēmântă, se pun frunze de dud și cu aceasta se ridică vermi în viață și se pun pe hârtii în paturile destinate creșterii. Nu este bine a se ridica viermi cu mâna sau cu pene de paseri cum obișnuiesc unii cultivători.

Se recomandă, ca vermi să iese într'o zi să fie deosebiți pentru a avea virstele după (eșirea) învierea lor.

4) Hana (calitatea și cantitatea frunzei pentru diferite virste).

Vieța vermelui de mătăasă atirna nu numai de îngrijirile arătate mai sus, ci și de cantitatea și calitatea frunzei, cu care se hrănește. Foile de dud ce se dau ca hrană vermilor să fie strălucitoare, verzi, cu miros plăcut ca al dudelor strivite între degete și puțin lipicioase; dacă se rupe foaia din coada ei să iasă un suc (zeamă) alburii.

Frunzele degerate nu sânt bune, și cele pătate; din acestea din urmă se pot da ca hrană în cas de lipsă, dar' în foarte mici cantități. Foi prăfuite nu se dau până-ce praful nu s'a luat prin spălare și apoi puse în o cameră să dispară umezeala de pe ele.

Nici foile pline de rouă nu se dau până-ce mai întâiu nu se va usca umezeala de pe ele.

(Va urma).

Dela gândirea aceasta, imediat șirul ideilor se schimbă, se vèzû cu ani înapoi; întreaga copilărie. Se vèzû alergând într'o grădină mare, aruncându-și pâlăria după fluturi... auzi o scârțăitură de poartă... apoi o voce strigându-i: Dane... Dane...

Simți atunci un fior de ghiță pătrunzându-i tot corpul, tremurâ ca de un spasm nervos, voi să strige; »Mi-e frig... 'mi-e frig... dar' scoase un geamăt de animal, de se spăria.

Figura mă-sei îi veni din nou, apoi cuvintele: Dane... Dane...

Soare... căldură... soare... gândi suflul... apoi o idee întregă:

»Cum s'a dus de mult biata mamă... nu-mi mai rămăsese decât mântuirea țarei... S'ar...

Auzi șgomot la spatele lui, apoi strigăte puternice...

Vèzû doi soldați înaintea lui, un steag mare albastru, cu semi-luna, brodat în

Întinerirea duzilor (frăgarilor) bătrâni.

Foaia de dud este singura hrană cu care se nutresc vermi de mătăasă.

Frunza bună trebuie să fie cărnosă și fragedă.

Arborii bătrâni și negrijiți produs foi bătoase, aspre și mici.

Ca să producă și arborii bătrâni foi cărnosă și mai fragede să va proceda după-cum urmează:

În Martie se va tăia o parte din crângile dela mijlocul coroanei, prin coroană se înțelege partea de unde începe ramurile în sus, precum și crâncile uscate rupte și cele rău crescute și prea dese, spre a se da lumină mai multă celor rămase;

Se va săpa pământul la rădăcina fiecărui pom;

Fiind secetă mare este bine să se ude duzii.

În urma acestei lucrări ramurile rămase fiind mai puține la număr, vor căpăta mai multă hrană, așa că în timpul verii, vor da din ele ramuri tinere și puternice.

În primăvara anului al doilea, se vor mai tăia din crâncile bătrâne, scurându-se de asupra unei ramuri tinere, crescută în anul trecut, și pe care o găsim nemerită să înlocuiască pe cea bătrână.

În anul al treilea se vor tăia tot astfel și cele din urmă ramuri bătrâne rămase pe poale.

Spre a asigura pentru anul viitor o cantitate îndestulătoare de frunză, precum și pentru a face ca arborele să nu sufere tot o dată și pentru a-i forma o coroană regulată se vor scurta la 3—4 sau 5 muguri toate ramurile tinere de un an; această scurtare se va face în timpul când foile sânt destul de dezvoltate spre a le putea da vermilor de mătăasă.

Cei 4 sau 5 muguri rămași au destul timp până toamna pentru a produce lăstari care în anul următor vor da o frunză mare și bună pentru hrana vermilor.

Tăerile ce se recomandă vor trebui făcute pieziș, pentru ca apa din ploie și roua să se poată scurge cu înlesnire.

fir de aur... apoi cineva îi ridică de jos, îi strigă cât putu:

— Comandantule..., comandantule, deschide ochii, uită-te, colo înspre răsărit... fâlfăie steagul românesc pe reduta turcească... Abia clipind din pleoape, înțelegând ca prin vis, deschise ochii și se uită înspre răsărit.

Razele soarelui iernatic împrăștiase ceața și roșise tot răsăritul. Un vânt ușor fâlfăia steagul românesc pe redută, luminat de primele raze roșii ale soarelui.

Comandantul deschise ochii cât putu, rezemat de brațul unui soldat, și uitându-se în ochii lui, făcû o sforțare nervoasă, arătând cu degetul înspre partea răsăritului, unde fâlfăia la soare steagul românesc.

Un ultim suspin, apoi deschise ochii mari, ca și cum ar fi voit să-și rămăie într'o lume viitoare imaginile fizice ale eroilor din prejurul lui, și muri cu ochii

Crăciunile mari se vor tăia cu fereștriu și netezi cu un cuțit ear' cele mai subțiri cu un cosor sau cuțit tăios.

Tăietura crăciunilor se va unge cu balegă de vacă amestecată cu pământ lutos, sau cu păcură pentru a nu pătrunde în lemn umezeala.

SFATURI.

La îngrășatul porcilor mai bătrâni e bine să folosim la început și sămânță sdrobotă de in, dându-le în fiecare zi câte un pumn din ea. În modul acesta se formează grăsime mai iute.

Bunătațea cartofilor se poate cunoaște în modul următor: Tăiem un cartof în două și frecăm fețele tăiate una de altă. Dacă e cartoful bun și făinos, fețele se lipesc una pe alta și se formează o spumă ușoară la suprafața lor. Apă nu e ertat să ese, când le frecăm, căci asta dovedește, că sunt apătoși și au un gust rău.

Groapa de gunoiu trebuie făcută pe cât e cu putință pe latura de mează-noapte a grajdului, ca să fie totdeauna în umbră, căci altminteri razele soarelui fac de se pierd o mulțime de materii nutritoare din gunoiu.

Pentru îndepărtarea a tot felul de pete din stofe se recomandă zama de boabe de fasole. Boabe albe se ferb bine fără sare socotind la $\frac{1}{2}$ chlgr. boabe 4 litri de apă. În zama ceva răcită muiem locurile pătate și le spălăm fără săpun. Pete de unsoare, de vin roșu în stofe albe sau colorate dispar, chiar și pete de cerneală, dacă nu sunt prea vechi. Stofele de mătasă, lână, bumbac, spălate în zamă de boabe de fasole se fac ca nouă, căci apa nu le strică de loc. După spălat le clătim de două-ori în apă cu vinețală, le stoarcem ușor și le călcăm până sunt încă jumătate umede.

Știri economice, comerc. industr. jurid.

Dreptul de alegător îl are în *Ardeal* cine plătește dare de pământ după un venit curat de 84 fl., cine are o casă ce cade sub dare de clasa întâiu, după venit de 79 fl. 80 cr., cei-ce după un venit de 105 fl., plătesc

dare de stat; cine are o casă, întabulată pe el ori pe soție sau pe copii, după care plătește dare de chirie pentru un venit de cel puțin 105 fl., măiestri cari în orașe plătesc după 105 fl., în comune: cari dau dare după o calfă măcar; slujbașii cari dau dare de câștig cl. I. după 105 fl., sau de cl. II. după 700 fl.

In Ungaria: cine are $\frac{1}{4}$ sesiune urbanială de pământ, scrisă pe el ori pe soție ori copii.

În rostele graniți militare: ca $\frac{1}{4}$ sesiune se iau 10 jugere catastrale de pământ de 1600 stângini, ear' în comitatele Solnoc de mijloc, Crasna, Zarand, în districtul Cetății de peatră, numai 8 jugere de câte 1200 stângini jugărul.

Preoții, învățătorii, inv. asilelor de copii, notarii, preoții cooperatori, și învățații de aci în sus, au dreptul de alegător și fără a avea averea recerută.

Dela băncile noastre. *Munteana* - Ofenbaia. Fond de rezervă 22,009.09 depuneri 25,944.91, perdere 22,812.83.

Autenticare scutită de timbru. Adevărta, prin care judele și notarul comunal certifică pe obligațiune în mod oficial (cu sigilul comunal), că cuprinsul obligațiunei din chestiune s'a cetit și explicat debitorului în limba sa maternă, că s'a aprobat și scris din partea debitorului prin punerea semnelui de cruce — este scutită de timbru.

Bănci populare în România sunt de present 256, cari represintă un capital de lei 2.346,046.18, cu 20,404 membri.

Scrisorile pentru străinătate. În timpul din urmă o mulțime da scrisori, ce se trimit în străinătate, din cauza neorientării publicului nu sunt francate suficient. Oficiul postului din localitate aduce deci prin aceasta la cunoștința publicului următoarele: Taxa unei scrisori comune până la greutatea de 20 gr. în Austria, Bosnia și Herțegovina și Germania 10 bani, ear' până la greutatea de 250 gr. în aceleași țeri, — 20 bani. În Sârbia și Montenegro pentru 15 gr. câte 10 bani. În România circulație limitofă — teritorul de dincoace de Murăș — pentru 15 gr. 10 bani, de altfel 25 bani. În Elveția pentru 20 gr. 25 bani. În toate celelalte țeri pentru 15 gr. 25 bani.

deschizi, îndreptați spre soarele roșiatie luminând steagul românesc...

Ceața s'a lăsat din nou pe vale, dar' pe redută stă infipt steagul românesc, și se aud în noaptea pfcloasă, strigățele santinelelor: Cine-'i?... cine-'i?... stăi! stăi!...

Const. Nottara.

Dorul bețivului.

(Anecdota).

Un bețiv căzut odată
Intr'o baltă ntr'un noroiu
Pân' să poată să se scoale
Zice'n gându-'i:
»Ei, apoi!
Ce mai e și beutura,
Bat'o vina, frate dragă,
Te 'ngreoaie-așa că numai
Doar' eu boii să te tragă:
Pentru aceea 'n ciuda ei,

Dar' de tot în ciudă, eu,
Dac'ar fi să pot vreodată,
Uite anume cam ce vreu,
Mulți doresc bogăți s'ajungă,
Alții cinste vor, mărire:
Alții vor să aibă daruri
Care nu le au din fire.
Alții câte și mai câte!...
Umblă chiar ca și turbați
C'a s'ajungă domnii lumii
Domnitori și împerați!...
Eu aș vrea atâta numai,
Dac'ar fi p'a mea să fie:
Să mă mai trezesc odată
Ca să-'i trag eu o... beție!...
Th. D. Speranță.

GLUME.

Stăpâna căsii. Vezi, de te cară,
că nu dau nimic la leneși.
Cerșitorul: Bărbatul d-tale m'a
trimis dracului; credeam că e aici...

O nouă fabrică de conserve s'a hotărît să se înființeze în Răcaș (Timiș) — cu un capital acționar de 100.000 cor. Inițiativa a luat-o deputatul Lendl. Adunarea constituantă se va ține încă în vara aceasta.

FELURIMI.

Cum se plătesc doctorii în insula Mallorca. În orașul Palma din insula spaniolă Mallorca medicii de casă sunt plătiți într'un mod curios.

În fiecare zi, înainte de amiază, la o oră hotărîtă se presintă medicul de casă și intră în salon. Pe masa din salon găsește trei pesetas ceea-ce face cam un leu și 20 de bani. După-ce ia banii el se depărtează cum a venit, fără să fi vizitat pe cineva, fără să fi vorbit sau să fi văzut pe cineva.

Și asta merge din zi în zi, din săptămână în săptămână eventual chiar lună după lună...

Dinpotrivă, în ziua când numai găsește cele trei pesete la locul obicinuit, se află bolnav la casă, și atunci medicul intră în apartamentul familiei, și vine zilnic până când se restabilește sănătatea bolnavului.

În tot cursul boulei medicul nu primește onorariul obicinuit.

Din aceste se poate vedea, că în insula Mallorca medicii au mai mult venit atunci când au mai puțin de lucru și e lucru natural, când își dau toate silințele ca bolnavul să se vindece cât mai curând, pentru-ca să-'și poată primi din nou onorarul.

Etna se scufundă. Ziarele din Roma scriu, că puternicul vulcan Etna se scufundă. Scăzându-'i puterea, focul, căldura se aduna tot mai mult laolaltă, ca omul bătrân. Marele învățat, Annibale Ricco, profesor la universitatea din Catania, a arătat pe temeiul măsurărilor făcute, că vulcanul uriaș scade pe an cu un metru. Înălțimea Etnei a măsurat-o mai întâiu la anul 1864 statul italian. Atunci a constatat, că e mai înalt vârful dinspre apus al muntelui, care era de 3312 metri deasupra mării.

Și în ziua de azi se arată Etna tot așa de înalt în toate hartele geografice de școală. În 1900 însă l-au măsurat din nou și au găsit, că perețele dinspre miazăzi al craterului e cel mai înalt și se ridică dela suprafața mării la o înălțime de 3278 de metri. Așadar în treizeci și șase de ani muntele a scăzut cu treizeci și patru metri. În urma scrutării s'a aflat că motivul e surparea păreților din lăuntru ai căldării și că erupțiunile vulcanice, nu sunt destul de puternice să înlocuească părțile surpate cu formațiuni de lavă. Lava nu se mai ridică nici până la gura vulcanului, cea mai mare înălțime până unde ajunge e de 2000 metri, și asta numai rar, — aici sparge păreții muntelui și se varsă prin așa numitele cratere laterale, acoperind panta până sus la deschizătură unde numai fumul mai ajunge. Vârful vulcanului bătrân e rece, numai la poale fierbe, pe când coroana se distruge cu încetul.

CRONICĂ.

Daruri pentru biserică. Pentru biserica din Suligete au dăruit episcopul Vas. Vas o cădelniță în preț de 13 coroane, N. Bede un prapor în preț de 16 coroane, Maria Avram un obraz pe sf. pristol în preț de 4 coroane, Toader Dobrei un sfeșnic (6 cor.), P. Vasi, primar, un sfeșnic (6 cor.).

T. Pop, paroch.

— Episcopul din Ferdinandsberg, Petru Vladulescu cu soția sa Elena, cumnatul seu Vict. Radu și soția Elizabeta au donat bisericii un chivot în preț de 80 cor. Ei au fost introduși în »Pomelnicul făcătorilor de bine ai sf. bisericii.

lord. Bolocea, not. comit.

Catedrala din Sibiu. Pentru zidirea noii catedrale gr.-or. române în Sibiu au intrat șapte oferte. Precum suntem informați, în ședința de Joi consistorul a acceptat oferta arhitectului Francisc Szalai din Sibiu și va fi înaintat sinodului spre aprobare.

Monarchul la Oradea-mare. O foaie din Oradea mare scrie, că M. Sa Monarchul va merge anul acesta în luna August la Orade, pentru a asista la examenul final al elevilor școlii de cadeți din cursul ultim. Anul acesta se încheie pentru prima dată la Orade cursul al patrulea al școlii de cadeți.

Alegerea de episcop la Arad. Consistorul aradan hotărâse ca zi de alegere 11 Maiu. Fiindcă metropolitul din Sibiu, care va conduce însuși alegerea, nu poate fi atunci la Arad, a amânat ziua alegerii pe mai târziu.

Două procese câștigate. Suntem informați, că tribunalul regesc din Budapesta, ca judecătorie delegată, a adus sentință zilele trecute în două procese de despărțire hierarhică, intentate coreligionarilor noștri Sârbi, și anume: cu privire la averea comună bisericească din *Dobrița* și la cea din *Surca*, cu filiile *Belobesca* și *Divisic*.

În ambele procese judecătoria a dat câștig de cauză Românilor, dispunând astfel:

În *Dobrița*, biserica și casa parochială rămân în proprietatea exclusivă a Sârbilor, drept desdaunare suma de 25,640 cor. 20 bani, în termen de cinci ani. Sesiunile parohiale și alte pământuri bisericești se împart în două, pe când pretensiunile bisericii rămân ale Sârbilor, cari sunt judecați și la purtarea șeselor de proces, în sumă de 3500 coroane.

În *Surca*, pământurile bisericii (20 de jughere) sunt date în proprietatea Românilor, ear' biserica în proprietatea Sârbilor, cari sunt datori însă să plătească Românilor o desdaunare de 4000 cor., în termen de cinci ani.

În ambele procese, reprezentantul bisericii noastre, dl. avocat *Dr. Emil Babeș* a anunțat apel, cerând pe seama Românilor jumătate din întreaga avere.

Esamen de calificare în Blaj. În sensul regulamentului școlastic arhidieceșan din vigeare, carele își are baza în §. 102 din articolul de lege XXXVIII. dela anul 1868, examenul de calificare cu docenții, respective cantor-docenții interimali dela școlile populare elementare din arhidieceșă gr.-cat. de Alba-Iulia și Făgăraș, cu finea anului școlastic curent, se va ținea la institutul pedagogic gr.-cat. arhidieceșan din Blaj în 2 și zilele următoare ale lunii Iunie lui Iunie n. 1902.

Docenții, respective cantor-docenții pe cari îi privesc acest examen, au să-și înainteze cererile lor de admitere la direcțiunea institutului pedagogic gr.-cat. din Blaj cu 14 zile înainte de ținerea examenului, ceea ce intrate mai târziu nu se vor lua în considerațiune.

»Corda Fratres«. În scurt timp va eși de sub tipar raportul despre activitatea secțiunii române a F. I. A. S. »Corda Fratres« dela început (1898) până în 31 Martie 1902; un volum merit a da toate informațiunile necesare în chestiunile, ce ne ating în legătură cu »Corda Fratres«. Prețul acestui raport e de 1 leu pentru România, 1 coroană pentru Austro-Ungaria și 1 franc pentru străinătate. Pentru a se putea orienta asupra numărului de exemplare, se deschide subscriere cu prețul indicat mai înainte. Prețul exemplarelor subscribe este a se înainta pe adresa dlui Lucian Bolcaș, Wien VIII Iosefstädter-strasse Nr. 34.

Pojarul bântue în Slămnice în mod îngrozitor. Peste jumătate dintre copiii de școală sunt bolnavi. 3 au murit.

Omor. Gheorghe Ghița și Ioan Ghița, din Răchita, erau îndrăgostiți într'una și aceeași fată din altă comună. Ioan Ghița pândi înainte cu o săptămână pe Ghițul său și i ucise pe câmp cu un lăstar. El a fost arestat și dus în temnița dela Alba-Iulia.

»România«. În armata română servesc și câțiva oficeri din Svedia, ca să facă studii militare. Între acestia e și locotenentul Landegram, care născându-i soția o fetiță, a botezat-o »România«.

Spaimă cu urmări triste. Într'o fabrică de țigări din Filadelfia (America-de-nord), unde sunt ocupate peste 600 de lucrătoare, alergă un surdo-mut, care se rânise la mână, cătră un grup de fete, strimbându-se și scuturându-și mâna. Fetele crezură, că e vorba de foc și alergară toate înspre eșiri, altă săriră din ferestri. Șapte au rămas moarte, 20 au fost rănite, între cari 3 de moarte.

Cum țin Jidovii la legea lor. În orașul Zitomiert (Rusia) a îndrăsnit un farmacist ovreu să-și țină farmacia deschisă în zi de Sâmbătă. Jidanii infuriți, că și-a călcat legea, care oprește ori-ce muncă Sâmbăta, au năvălit asupra farmaciei, au dărâmat tot și au bătut personalul. Farmacistul a fugit din oraș, fiind amenințat de coreligionarii lui, că au să-l omoare.

O fată bucățită. În fabrica de bere din Apatin a fost făcută bucăție de o mașină fata Roza Penz. Ea voia să mute un tub de apă, dar' venind aproape de osia mașinei a fost apucată de aceasta și isbită de câteva ori de părete. Până s'a oprit mașina, din biata fată s'a ales numai bucăție de carne.

Ce poate suporta stomacul unui Țigan. Cetim în »D. T. F. U.« din Timișoara: Nu de mult a fost îngropat în împrejurimile orașului nostru un porc perit de-o boală epidemică. Aceasta o observă tinerul Țigan Stefan Klipus, desgropa porcul și parte-l consumă cu familia, parte-l vîndu. Poliția fu încunostiințată despre aceasta și a dat în judecată pe Țigan pentru călcarea regulilor veterinare.

Omor. În comuna Gôrbed (Bihor), despre care am mai dat știri, a fost omorât primarul G. Laza când venia dela o nuntă cătră oasă cu cele două fete ale lui.

Foamete între Săcui. În multe comune din Ciuc și Treiscaune scriu foile ungurești, că domnește o mare miserie. Nu e lucru rar să vezi oameni căzând la pământ leșinați de foame. În unele comune au fost dispensați mulți copii dela cercetarea școlii, pentru că s'ar fi tîmpit la minte din cauza foamei. Săcuii părăsesc cu grămada satele și trec în România. În Ciuc a isbugnit și tifusul (lingoarea).

Omorită de un găscan. Copila Elena Silivestru, din comuna Guliana, județul Rimnicu-Sărat, pe când se întorcea acasă dela niște rude, a fost întâmpinată de un găscan, care a trântit-o jos și a bătut-o cu ciocul în cap până ce a omorât-o.

Irlandezii continuă cu lupta lor contra Englezilor. De-ună-zile a anunțat în consiliul comunal primarul din Dublin, capitala Irlandei, că a fost invitat la încoronarea regelui englez, dar nu va lua parte. Consilierii au primit cu aplauze hotărîrea lui.

Nenorocire pe tren. Săptămăna trecută a ucis locomotiva trenului, care mergea dela Bihor-Puspoșk cătră Oradea doi oameni, rănind pe un al treilea greu la cap și la picioare. Toți trei erau beți și au vrut să treacă cu căruța peste linia ferată, deși bariera era închisă.

Ucis de trescuri. Vasile Jivan din Tiiș (Bănat) a fost făcut în ziua de Paști bucăție când s'a slobozit un treasc înainte de vreme. Mulțimea credincioșilor s'a risipit îngrozită.

Înșelătorie patriotică. Fabricile noastre capătă cele mai multe ajutoare dela stat, adevăd din punga cetățenilor. Mulți din fabricanții acestia sunt Jidani, de aceea și știu face câte un gheșeft bun. După lege marfa, pe care o vînd, trebuie să o producă ei, dar' venindu-le mai ușor și mai estin să o cumpere din străinătate, fac și lucrul acesta, învălind numai marfa cu o hârtie, pe care e tipărit numele lor. Acum de curând s'a dovedit lucrul acesta cu fabrica de chibrită »Union«, care cumpăra lemneșele din Viena.

Esamene. Din Sanislau, cu datul de 29 Aprilie, ni-se trimite o corespondență, pe care din cauza imbulzelii de material o redăm în următoarele:

În Dumineca Floriilor s'a ținut, sub conducerea rev. domn Lazar de Puroăreț, examenul final. Domnii învățători Iosif Pataki, capelan-învățător, George Murășan și Paul Maghiar prin străduința și conștiințioasa împlinire a chemării lor au făcut ca examenul, la care a asistat foarte mult popor, să fie deplin mulțumitor. Școala, care se poate numi de model, împlinește o misiune foarte frumoasă în acele părți espuse încercărilor de maghiarizare. La stăruința dlui capelan Iosif Pataki, se va înființa o bibliotecă populară.

Tot în ziua de mai sus s'a ținut examen și în comuna Pișcolt unde învățătorul N. Kirvai a secerat succese frumoase.

Darul reginei. Cetim în foi străine, că regina Elizabeta a României ca recompensă adevăratei consimțiri la ireparabilă pierdere a augutei sale mame, a întregii țări, a dăruit din economiile sale de regină douăzeci de milioane de franci cu destinația, să se institue școli nouă unde cere trebuința, ajutorarea celor esistente și plățirea didactului băieților săraci.

Adevărată mamă a țării și a băieților din regatul ei.

Necrolog. Văduva *Ruja Miclea* din *Măidan*, mama prot. Panciovei *Trifon Miclea*, a răposat în Vinerea patimilor. Inmormântarea i-s-a făcut Duminică în ziua de Paști. Fie-i țărîna ușoară și memoria binecuvîntată.

— Subscrișii crunt cercați de nemi-loasa soarte, facem cunoscut rudeniilor, amicilor și cunoscuților, că fiica, respective sora noastră *Elisabeta Muntean*, absolventă de pedagogie și învățătoare la școala confesională din Deal (tractul Sebeșului), după grele suferințe de 14 zile, și împărțită cu sfintele taine ale muribuzilor, și-a dat blîndul suflet în mâinile Z ditorului. Marți, în 23 Aprilie (6 Maiu) a. c., la 1½ ore după amezzi, în frageda state de 18 ani. Rămășițele pămîntești ale scumpei defuncte se vor așeza spre odihna vecinică, Joi în 25 Aprilie (8 Maiu), la 2 ore după amezzi, în cimiterul bisericii gr.-or. din Turnișor (lângă Sibiu). Adio suflet blînd! Văd. Paraschiva Muntean, ca mamă; Ioan, cleric absolut, ca frate; Paraschiva măr. Duca, Maria măr. Părău, Ana măr. Smunchin, și Elena, ca surori.

Esposiția de horticultură din Budapesta a întrecut toate așteptările. Partea leului în succesul obținut îi revine casei c. și reg. de sămințe, *Edmund Mauthner*, a cărui esposiție e așa de colosală și eschisită, încât firma e acoperită din toate părțile de expresiuni de recunoștință. La deschiderea esposiției dl Mauthner a fost felicitat de archid. Iosif, care l-a prezentat și archiducesei Clotilda. Împăratul încă și-a exprimat în mai multe rînduri deosebita sa satisfacție pentru succesul grandios. Firma *Edmund Mauthner*, deja în posesiunea alor 22 premii și distincțiuni dela esposiții străine, a apărut la această esposiție hors concurs, fondând însăși trei premii de onoare. Intre cele espuse sînt 1000 trandafiri înfloriți *Crimson-Rambler*, 800 garoafe în 175 variațiuni, 3000 cinerarii mari în floare, peste 4000 tufe de dafini, palmieri etc. Specialiștii s'au exprimat, că n'ar fi crezut, ca firma *Mauthner* se poată presta așa ceva, deci o cunosc ca prima de felul acesta la noi. Juriul a însărcinat presiidiul să i exprime mulțumită pentru-că a adus esposiția la un nivel așa de înalt.

Petrecere. Junimea română din Apoldul superior aranjează în Duminica Minorosițelor, 28 Aprilie v., 1902 în localul școalei confesionale din Apoldul-superior o producțiune-teatrală împreună cu cântări și declamări. Începutul la 8 ore seara. După producțiune urmează joc. În pauză se va juca »Călugeriul«.

La fondul „Masa învățăceilor me-seriași români“, administrat de »Reuniunea sodalilor români din Sibiu«, a dăruit dl archidiacon Dr. *ilie Cristea*, secretar consistorial, suma de 20 cor.

Muștele columbace. În sudul Ungariei earăși s'au ivit stricăcioasele muște columbace. Săptămîna trecută s'au văzut roiuri întregi la Orșova, omorînd mai multe vite. Asemenea s'au ivit aceste muște și în comitatul Caraș-Severin, unde din pricina lor nu utoează oamenii să-și scoată vitele la pășune. Al doilea roi se va ivi la începutul lui Iunie și al treilea pe la mijlocul lui August.

Convocare. Filiala Năsăudului a reuniunii învățătorilor gr.-cat. »Mariana«, își va ține adunarea sa anuală în 18 Maiu st. n. a. c., în localul școalei confesionale gr.-cat. din Hordou, la care prin aceasta se invită cu toată stîmă P. T. domni membri, precum și toți aceia, cari se interesează de înaintarea învățămîntului popular. Din program rele-

văm ca puncte principale:

1. »Fluturul comun«, lecțiune practică de 1½ oră, din învățămîntul intuitiv, predată după treptele formale, cu elevii claselor inferioare, prin Ioachim Cira, învățător confesional în Hordou.

2. »Copila modestă«, buc. 160 din legendarul de V. Petri, tractare logică după treptele formale, cu clasele superioare, prin Iuliu Bugnariu, învățător confesional în Hordou.

3. Citirea disertațiunei: »Sănătatea țărânului român«, prin Iuliu Bugnariu, învățător local.

4. Raportul delegatului filialei despre rezultatul examenelor anului școlar espirat 1900/1, dela școalele confesionale aparținătoare acestei filiale. Năsăud, la 4 Maiu 1902 Președintele: *Ignațiu Seni*. Secretarul: *Macedon Linul*.



Folosirea
cafelei de orz a lui
Kathreiner-Kneipp
se invederează zilnic ca o
binefacere
și necesitate.

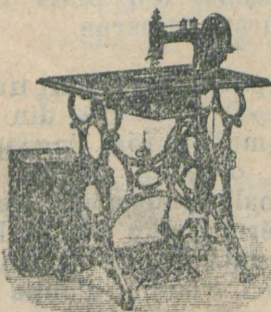
Nici o mamă iubitoare de familie
se nu întârzie a introduce cafeaua
aceasta gustoasă și igienică.

Nu există surogat mai curat și in-
locuire mai bună pentru cafeaua
de bob, ca cafeaua lui Kneipp.

Cafeaua de orz a lui Kathreiner-
Kneipp e veritabilă numai în pa-
chete originale cu marca de apă-
rare »Pfarer Kneipp«. Cafeaua
aceea, care nu este provăzută cu
marca aceasta se vinde cu
cumpăna nu este veritabilă —
Kathreiner.

Gustav Dürr, mechanic.

Magazin de mașini de cusut și de velocipede,
Sibiu. Piața-mare nr. 19.



Recomandă depositul seu mare și bine asortat
cu toate felurile de mașini de cusut mai renumite
din fabrici străine și indigene pe lângă un preț
foarte moderat.

Ca specialități se recomandă mașinile de cusut:

Seidel & Naumann, G. M. Pfaff.

Toate acareturile mașinilor de cusut de ori-ce
fel precum ace, curele, oleiuri fine și altele se
află întotdeauna în depositul meu. Reparaturile la mașinile de cusut
de ori-ce fel sînt esecutate prompt, ieftin și conștientios cu garanție.
Pentru fiecare mașină nouă de cusut cumpărată dela mine dau 5 ani
garanție.

[3] 13—

Liste de prețuri se trimite la cerere gratis și franco.

Alegerea unui popă calvin. În comuna Szárazajta avea să se facă alegerea de preot calvin. Cu puțin înainte fusese alegerea cantorului și cu ocaziunea aceasta a fost o mare ceartă și bătaie în sat. Consiliul bisericesc se temea, că tot așa are să se întâmple și acum, de aceea au propus parohienilor să facă două țiduli, pe care să scrie numele candidaților, și a cărui țidulă va eși din oală, acela să le fie preot. Poporul s'a învoit și astăzi au popă ales ca la loterie.

*

Falsificatori de bani. Sâmbătă a pronunțat tribunalul din Murș-Oșorhei sentința în procesul falsificatorilor de bani din Țeara-Oltului. Acusatul principal Nicolae Lichirie a fost condamnat la 7 ani temniță, soții lui la câte 4-5 ani. Toți au apelat.

Din cauza lipsei de spațiu
Posta redacțiunii și administrațiunii se amână pe n-rul viitor.

Pentru redacție și editură responsabil: **Victor Lazăr.**
Proprietar: Pentru »Tipografia«, societate pe acțiuni: **Iosif Marschall.**

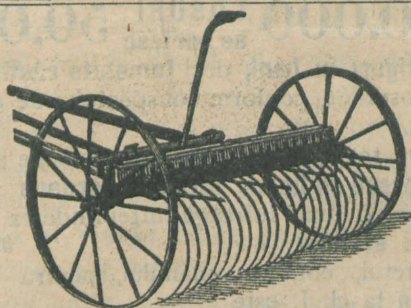
Publicare de licitațiune.

În 14 Mai a. c. st. n. se va vinde pe calea licitațiunii publice sesiunea înscrisă în protocolul cartei funduare din Țapu nr. 117, arii topograf 108 și 109 în estensiune de 560^o pe care este zidită casa cu patru încăperi locuibile, grănar, șură și staul, toate din material solid, acoperite cu țiglă și în stare foarte bună, situată în mijlocul comunei, în punctul cel mai acomodat pentru întreprindere comercială, spre ce s'a folosit și până în prezent. Condițiunile de licitare se pot vedea în locuința lui

Țapu, în 26 Aprilie 1902.

39 2-2

Nicolae Dancu I. Vasilie.



Greble de adunat fân (Hollingsworth)

cu 27 colți, mai mici cu 22 colți
pregătește 40 2-6

cu prețurile cele mai moderate

Andrieu Rieger,

prima fabrică ardeleană de mașini agricole și turnătorie de fer în Sibiu.

Franzbranntwein-ul

lui 2 39-52

BRÁZAY,

cel mai răspândit

și mai neescepționabil mijloc de cură în casă.

Se espedează dela fabrica lui

Coloman Brázay,

Budapesta, IV., Muzeum-kört nr. 23.

Franzbranntwein-ul e un mijloc de neprețuit pentru indivizi de constituție slabă precum și pentru cei înaintați în etate, ajutându-le iute la întărirea corpului.

— Feriți-vă de imitațiuni. —

Fiți cu atențiune la marca de apărare.

Se capătă în ori-ce apotecă și în celelalte prăvălii.

MICHAIL SCHOPF,

neguțător de ferărie în Sibiu, strada Clisnădiei nr. 42

recomandă magazinul seu foarte bine asortat cu

șini de fer dela Cudjir (Hunedoara),

mai departe toate felurile de

osii de oleiu, de trăsuri și căruțe de povară, opritori de trăsuri, oțel pentru arcure de trăsuri, arcure de trăsuri precum și arcure de osii și foarfeci și garnituri pentru căruțe și trăsuri.

Instrumente pentru rotari sistem „Fuchs“, numai calitate bună.

Coase escelente numite „Bure“,

cari sânt de o calitate neîntrecută, și le dau cu garanție, schimbând fiecare bucată, care n'ar corăspunde.

35 4 10

Mucava de coperiș de asfalt

fără miros și veritabile, table de izolare, massă de asfalt pentru izolare în stare compactă pentru svintarea părășilor umezi.

DEPOSITUL

Primei fabrici de lumînări de stearină în Sibiu

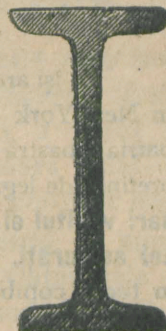
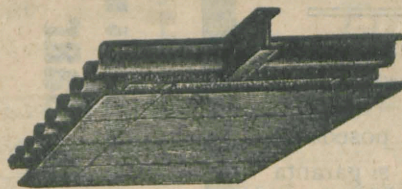
Piața-mare nr. 6 și Strada Turnului nr. 27

recomandă afară de produsele ei în lumînări de stearină, săpunuri, mărfuri de toaletă, toate soiurile de parfamerii indigene și străine, săpunuri de toaletă precum și toate celelalte articole de bransa aceasta, pe lângă **prețuri extrem de moderate.** Pentru **sărbător** se atrage îndeosebi atențiunea asupra

lumînărilor pentru biserică

albe și cu flori.

36 4-8



Traverse cilindrice

cu prețuri ordinare și ieftine.

Oferte se trimit franco la ori-ce stațiune de tren.

În deposit se află profilele:

nr. 8, 10, 13, 15, 16, 18, 20, 21, 22, 23, 24, 26, 28, 30 și 32 până la 10 metri lungime.

Traverse țintuite

precum și toate celelalte construcții de fer.

Preliminare de spese se fac gratuit.

Cheutori de zid în lungime de 6-7 metri.

În deposit se află:

Fer U în 19, fer unghiular în 25, fer T în 18 și fer de diferite fasoane și de înfrumșetare în 27, fer în plăci, cuadrat și rotund în 534 de profile.

Țevi și bucăți ornative din fer bătut.

Țevi de tuciu Țevi de tuciu pentru conducerea de apă.

Traverse pentru balcoane și drugi de fer pentru ogrăzi.

Tinichea de fer suflata cu zinc,
tinichea neagră, tinichea de zinc, tinichea albă.

Mațe pentru retirăzi.

38 3-

Mucava de coperiș din asfalt și peatră.

Împletituri de sîrmă și sîrmă cu ghimpi.

Table de izolare din asfalt și elastice.

Cement de Portland și Roman. — Cărbuni de peatră și cocs.

Trestle pentru stucatură.

Carol F. Jickeli, Sibiu.

